



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., v právní věci

žalobců: a) **E. J.**
zastoupená Josefem Novákem
bytem Mezi Školami 2328/13, 158 00 Praha 5

b) **J. N.**
zastoupený JUDr. Mgr. Jiřinou Novákovou
bytem Mezi Školami 2328/13, 158 00 Praha 5

proti
žalovanému: **Městský úřad Proseč**, IČ 00270741
sídlem náměstí Dr. Tošovského 18, 539 44 Proseč u Skutče
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Novotným
sídlem Havlíčkovo nám. 91, 580 01 Havlíčkův Brod

za účasti: **M. R.**
zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Kosem, MSc.
sídlem Smilova 373, 530 02 Pardubice

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

I. Žaloba, kterou se žalobci domáhají, aby soud určil, že ne zahájení řízení z moci úřední o odstranění stavby X, podle ustanovení § 129 stavebního zákona žalovaným, je

nezákonným zásahem, a aby soud žalovanému přikázal řízení o nařízení odstranění stavby X, dle § 129 stavebního zákona neprodleně zahájit, **se zamítá.**

II. Žalobkyně a) je povinna zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 20.035,50 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalovaného Mgr. Tomáše Novotného, advokáta.

III. Žalobce b) je povinen zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 20.035,50 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalovaného Mgr. Tomáše Novotného, advokáta.

IV. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci se žalobou ze dne 8. 6. 2018, upravenou doplněným návrhem ze dne 15. 12. 2021, domáhali v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu podle ust. § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), v závěrečném upraveném návrhu toho, aby soud vydal tento rozsudek:
 - 1) Určuje se, že závěr učiněný žalovaným ze závěrečné kontrolní prohlídky stavby rodinného domu na pozemku Y dne 31. 8. 2017 na základě oznámení stavebníků X a Y započít s užíváním stavby je nezákonným zásahem.
 - 2) Protokol ze závěrečné kontrolní prohlídky stavby rodinného domu na pozemku Y vyhotovený žalovaným dne 31. 8. 2017 na základě oznámení stavebníků X a Y započít s užíváním stavby se zrušuje.
 - 3) Určuje se, že ne zahájení řízení z moci úřední o nařízení odstranění stavby X, (dále v textu i jen jako „stavba“) podle ustanovení § 129 stavebního zákona žalovaným je nezákonným zásahem.
 - 4) Žalovanému se přikazuje řízení o nařízení odstranění stavby X, dle ustanovení § 129 stavebního zákona neprodleně zahájit.
2. Krajský soud usnesením ze dne 22. 2. 2022, č. j. 52 A 91/2018 - 310, vyloučil část žaloby, který se týká petitu žaloby ad 1) a ad 2) k samostatnému řízení vedeném pod sp. zn. 52 A 11/2022, tedy předmětem rozhodování v dané věci je návrh žalobců obsažený v petitech žaloby ad 3) a ad 4), v němž se žalobci domáhají toho, aby soud určil, že ne zahájení řízení z moci úřední o nařízení odstranění zmíněné stavby podle § 129 stavebního zákona je nezákonným zásahem, a aby soud žalovanému přikázal toto řízení o odstranění stavby zahájit.
3. Žalobci v žalobě ve znění doplněného návrhu ze dne 15. 12. 2021 uvádějí věcné důvody pro jejich požadavek, který se týká jimi namítané nezákonnosti postupu stavebního úřadu při ne zahájení řízení o odstranění zmíněné stavby. Stěžejní námitkou žalobců je tvrzení o tom, že stavba byla provedena v rozporu s projektovou dokumentací, což dokládali posudkem znalce Ing. Vladislava Wicherka. Žalobci ještě doplnili žalobu podáním ze dne 15. 12. 2021

(čl. 255 soudního spisu), ve které vedle svého tvrzení o nezákonném zásahu, obsaženém v původní žalobě, které se týkalo jejich tvrzení o rozporu stavby s projektovou dokumentací z důvodu navýšení stavby v souvislosti s provedením terénních úprav a jejich tvrzení o zhoršení odtokových poměrů, tak dále ještě namítli, že v rozporu s projektovou dokumentací bylo zvětšeno půdorysné ohraničení stavby po jejím dokončení v souvislosti se zhotovením betonového schodiště na severní straně domu, které není ve stavební dokumentaci zakresleno, když je zde uvedena pouze zámková dlažba, která tvoří tři schody, a že toto betonové schodiště nebylo v závěrečné kontrolní prohlídce posuzováno a byla tak dodatečně realizována přístavba vchodu do domu, čímž se stavba nepochybně půdorysně rozšiřuje. Tedy že se jedná podle § 2 odst. 5 písm. b) stavebního zákona o přístavbu, tedy takovou změnu stavby, kterou se stavba půdorysně rozšiřuje a která je vzájemně provozně propojena s dosavadní stavbou. Tato „přístavba“ měla být projednána v územním řízení, přičemž žalobci namítli dodržení minimálních odstupových vzdáleností, narušení kvality prostředí, a již prokázanou změnu odtokových poměrů, dále doplnili své tvrzení v žalobě o zhoršení odtokových poměrů, že navýšení stavby o 50 cm představuje zvýšení imisí představujících ve stínění či pohledových imisí, v důsledku nichž budou žalobci nuceni dorovnat terén na svých pozemcích.

4. Ve vyjádření k žalobě a k jejímu doplnění žalovaný uvedl, že závěry znalce Ing. Wicherka o rozporu stavby s projektovou dokumentací jsou zjevně nesprávné, odkázal i na otázku splnění podmínek pro úspěšnost zásahové žaloby, uvedených v rozsudku rozšířeného senátu NSS, navrhl, aby soud žalobu zamítl.
5. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření uvedla, že žalobci neprokázali přímé zkrácení na svých právech tvrzených nezákonným zásahem s tím, že neprokázali, že by provedení stavby bylo v rozporu s uvedenou projektovou dokumentací, jimi předložený znalecký posudek žalobci tvrzené skutečnosti nepotvrdil. Dále zpochybnili i tvrzení žalobců o tom, že by v důsledku stavby mělo dojít ke změně odtokových poměrů, odkázali i na hydrotechnické posouzení ovlivnění odtoků z ploch rodinného domu X, zpracované společností AGROPROJEKCE Litomyšl. Navrhli, aby soud žalobu zamítl. Závěrem poukázali i na znalecký posudek vypracovaný Josefem Junem, z něhož vyplývá, že realizace stavby proběhla v souladu s projektovou dokumentací.
6. Jak vyplývá ze soudního spisu, v dané věci nejprve zdejší soud rozhodl o žalobě rozsudkem ze dne 22. 5. 2019, č. j. 52 A 91/2018-195, kdy žalobu zamítl, kdy vycházel z dosavadní platné judikatury NSS, z níž vyplývalo, že se nelze žalobou na ochranu před nezákonným zásahem nebo nečinností správního orgánu domáhat soudní ochrany soudu ve správním soudnictví toho, aby stavební úřad zahájil řízení o odstranění stavby dle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (dále jen „stavební zákon“), když toto řízení může zahájit stavební úřad jen ex officio a nikoliv na základě návrhu. Poté co byla podána kasační stížnost proti tomuto v pořadí prvnímu rozsudku zdejšího soudu, však rozšířený senát NSS ve svém rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, změnil svoji dosavadní judikaturu a dospěl ke zcela novému závěru, že se žalobou na ochranu před nezákonným zásahem lze domáhat odstranění nečinnosti správního orgánu spočívající v nezahájení řízení, přičemž soud může přikázat stavebnímu úřadu, aby za určitých podmínek specifikovaných v tomto rozsudku rozšířeného senátu NSS (body 82 a násl. zmíněného rozsudku) toto řízení zahájil. Z tohoto důvodu v řízení o kasační stížnosti NSS zrušil svým rozsudkem ze dne 29. 7. 2021, č. j. 4 As 265/2019 – 64,

tento výše citovaný v pořadí první rozsudek krajského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Krajský soud poté při rozhodování o dané žalobě samozřejmě již respektoval závazný právní názor, obsažených ve zrušujícím rozsudku NSS ze dne 29. 7. 2021, č. j. 4 As 265/2019 - 64, který vycházel z již výše zmíněného rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 29. 4. 2021, č. j. 6 As 108/2019 - 39 (dále jen „rozsudek rozšířeného senátu NSS“). Krajský soud tak dále vycházel i z tohoto rozsudku rozšířeného senátu NSS, v němž jako jednu z podmínek pro posouzení důvodnosti předmětné zásahové žaloby, respektive základní podmínku přípustnosti žaloby, stanovil podání podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby u příslušného stavebního úřadu podle § 42 správního řádu a dále to, zda případně žalobci následně uplatnili podnět k opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu podle § 80 odst. 2 správního řádu. Krajský soud dospěl poté v dané věci k závěru, že tato podmínka přípustnosti zásahové žaloby splněna nebyla, když mimo jiné vycházel i ze sdělení stavebního úřadu a krajského úřadu Pardubického kraje. Z tohoto důvodu, tj. že nebyla splněna tato podmínka přípustnosti zásahové žaloby, zdejší soud v pořadí druhým rozhodnutím, a to usnesením, ze dne 23. 3. 2022, č. j. 52 A 91/2018-317, žalobu odmítl. Žalobci následně podali v pořadí druhou kasační stížnost, přičemž NSS dospěl v rozsudku ze dne 16. 8. 2023, č. j. 4 As 120/2022-36 k jinému závěru, když z přípisů žalobců, obsažených ve správním spisu, a to z obsahu těchto přípisů ze dne 27. 12. 2017 a ze dne 11. 12. 2017 vyvodil závěr, že tyto podle svého skutečného obsahu jsou podnětem k zahájení řízení o odstranění stavby výše zmíněné ve smyslu § 42 správního řádu a že podání, které žalobci dne 14. 6. 2018 učinili u krajského úřadu Pardubického kraje „představoval podnět k opatření nadřízeného správnímu orgánu, podle § 80 odst. 2 správního řádu“, a z tohoto důvodu NSS zrušil předchozí rozhodnutí v pořadí druhé, tj. usnesení zdejšího soudu ze dne 23. 3. 2022, č. j. 52 A 91/2018 - 37, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V uvedeném zrušujícím rozhodnutí sice NSS dospěl k závěru, že zdejší soud se řídil závazným právním názorem NSS, avšak neztotožnil se již se závěrem zdejšího soudu o tom, že v daném případě základní podmínka přípustnosti žaloby spočívající v podání podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby u příslušného stavebního úřadu podle § 42 správního řádu nebyla splněna.

7. V tomto zrušujícím rozsudku ze dne 16. 8. 2023, č. j. 4 As 120/2022-36, zavázal NSS zdejší soud tím, aby opětovně posoudil naplnění předpokladů nutných pro uplatnění zásahové žaloby, přičemž by měl zohlednit obsah podání žalobců vůči Městskému úřadu Proseč a Krajskému úřadu Pardubického kraje ze dne 27. 12. 2017 a ze dne 11. 12. 2017 a ze dne 14. 6. 2018.
8. Krajský soud se proto zaměřil opětovně na posouzení splnění této podmínky přípustnosti žaloby, přičemž byl povinen se řídit závazným právním názorem vysloveným ve zmíněném zrušujícím rozsudku NSS (§ 110 odst. 4 s.ř.s.). Součástí tohoto závazného právního názoru NSS byl jeho závěr uvedený v bodech 30, 40 a 41 a 42, z nichž vyplývají tyto skutečnosti:

„Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené neshledal, že by se krajský soud v napadeném usnesení neřídil závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku kasačního soudu, tedy, že by postupoval v rozporu s § 110 odst. 4 s. ř. s. Neztotožňuje se však již se závěrem krajského soudu o tom, že v nynějším případě nebyla uvedena základní podmínka přípustnosti žaloby spočívající v podání podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby u příslušného stavebního úřadu (Městský úřad Proseč) podle § 42 správního řádu splněna, v důsledku čehož

nemohla být logicky splněna ani podmínka uplatnění podnětu k opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu podle § 80 odst. 2 správního řádu.

9. *Ze správního spisu lze totiž podle Nejvyššího správního soudu jednoznačně dovodit, že stěžovatelé takový podnět u příslušného stavebního úřadu, Městského úřadu v Proseči, učinili; stěžovatelka a) v přípisu ze dne 27. 12. 2017 a stěžovatel b) v přípisu ze dne 11. 12. 2017. Obě podání obsahují téměř identické požadavky stěžovatelů vůči Městskému úřadu v Proseči na nařízení „odstranění všech komponentů realizovaného projektu, které nejsou v souladu se schválenou projektovou dokumentací, jak mu ukládá stavební zákon“, na opětovné posouzení „umístění již „zkolaudované“ stavby rodinného domu, která je realizována rovněž v rozporu se schválenou stavební dokumentací“, a provedení (z moci úřední) řízení směřujícího k nápravě tohoto nezákonného stavu. Nakonec stěžovatelé vyzývají stavební úřad „k zahájení řízení o odstranění stavby, neboť důvod k tomuto zahájení řízení i po provedených úpravách ze strany stavebníka trvá. Stavba rodinného domu a terénní úpravy neodpovídají stavební dokumentaci, k jejíž realizaci obdržel od vlastníků sousedních pozemků souhlas.“*
10. *Nejvyšší správní soud má za to, že uvedená podání stěžovatelů ze dnů 27. 12. 2017 a 11. 12. 2017 zahrnují podle svého skutečného obsahu a bez ohledu na to, jak jsou označena (viz § 37 odst. 1 správního řádu) rovněž podnět k zahájení řízení o odstranění stavby rodinného domu nacházejícího se na adrese X, ve smyslu § 42 správního řádu. [41] Dne 14. 6. 2018 rovněž stěžovatelé učinili podání u Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru majetkového, stavebního úřadu a investic, jehož součástí učinili mimo jiné i „podnět*
11. *k zahájení řízení o odstranění stavby“, v němž poukazovali na nezákonné umožnění užívání stavby rodinného domu osob zúčastněných na řízení na adrese Pasecká 396, Proseč, která je společně se sousedními zpevněnými plochami v rozporu s projektovou dokumentací. V závěru tohoto podání požadovali po krajském úřadu, aby mimo jiné stavebnímu úřadu nařídil zahájení řízení o odstranění stavby. K tomu krajský úřad stěžovatelům v přípisu ze dne 31. 8. 2018, č. j. KrÚ60559/2018/79/OMSŘ/Vod-3, sdělil pouze to, že nezjistil pochybení v případě nezahájení navrhovaného řízení o nařízení odstranění stavby. Nejvyšší správní soud má tedy s ohledem na výše uvedené také za to, že podání stěžovatelů učiněné u krajského úřadu podle svého obsahu představovalo podnět k opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu podle § 80 odst. 2 správního řádu.*
12. *Na právě uvedených závěrech přitom nemůže ničeho změnit skutečnost, že žalovaný v přípisu ze dne 3. 3. 2022 krajskému soudu sdělil, že stěžovatelé u něj neuplatnili podnět k zahájení řízení o odstranění stavby rodinného domu podle § 42 správního řádu, ale toliko podnět k odstranění terénních úprav na pozemku parc. č. X, v k. ú. X, stejně jako skutečnost, že Krajský úřad Pardubického kraje krajskému soudu v přípisu ze dne 17. 2. 2022 uvedl, že k němu stěžovatelé nepodali podnět k přijetí opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 2 správního řádu. Z obsahu správního spisu, jak výše uvedeno, vyplývá opak.“*
13. *Krajský soud s odkazem na výše uvedené skutečnosti dospěl k závěru, že zmíněné přípisy žalobců ze dne 27. 12. 2017 a ze dne 11. 12. 2017 adresované Městskému úřadu v Proseči jako stavebnímu úřadu obsahují z hlediska svého skutečného obsahu podnět k zahájení řízení k odstranění stavby příslušného stavebního úřadu podle § 42 správního řádu a podání žalobců ze dne 14. 6. 2018, učiněné u krajského úřadu Pardubického kraje, obsahuje z hlediska svého obsahu i podnět k opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu podle § 80 odst. 2 správního řádu, čili krajský soud rovněž dospěl k závěru, že byla*

splněna výše uvedená podmínka pro podání zásahové žaloby v dané věci, tak jak ji koncipoval rozšířený senát ve zmíněném rozsudku rozšířeného senátu NSS.

14. Krajský soud se proto dále zaměřil na meritorní posouzení předmětné žaloby, přičemž vycházel i z dále uvedených závěrů z rozsudku rozšířeného senátu NSS. V tomto rozsudku rozšířeného senátu NSS byla změněna dosavadní judikatura NSS s tím, že nově se lze domáhat žalobou na ochranu před nezákonným zásahem toho, aby soud rozhodl o nezákonnosti postupu stavebního úřadu spočívajícího v nezahájení řízení o odstranění stavby, přičemž soud může přikázat stavebnímu úřadu, aby toho řízení zahájil.
15. Podle ust. § 82 s.ř.s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. Ochrana podle § 82 a násl. s.ř.s. je důvodná tehdy, jsou-li kumulativně, tedy zároveň – splněny následující podmínky:
16. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li tedy byt' jen jediná ze zákonných podmínek splněna, nelze ochranu před zásahem správního orgánu poskytnout (srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65 a rozsudek NSS ze dne 9. 1. 2013, č. j. 1 Aps 10/2012-20).
17. V dané věci však navíc si soud při posouzení důvodnosti poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s.ř.s. nevystačí jen s posouzením těchto podmínek, ale musí přihlídnout i k závěrům uvedených ve zmíněném rozsudku rozšířeného senátu NSS, který nově umožnil poskytnutí ochrany podáním zásahové žaloby v případech nečinnosti stavebních úřadů při podání podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby podle § 129 stavebního zákona. Tento právní názor, nově vyjádřený v rozsudku rozšířeného senátu NSS týkající se možnosti poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s.ř.s. v daném případě je *„třeba vykládat restriktivně. Pravidlem (s dále podanými výjimkami) stále zůstává, že uplatnění podnětu, ve kterém podatel vyzývá správní úřad k uplatnění úřední povinnosti (úřední moci), žádné veřejné subjektivní právo nezakládá. To proto, že obecně tu není veřejné subjektivní právo na to, aby správní orgán zahájil z moci úřední nějaké řízení. Pokud by rozšířený senát tuto zásadu v obecné rovině popřel, zcela by změnil charakter správního soudnictví, který je daný zákonem. Správní soudnictví je (byť s určitými výjimkami viz např. § 66 s.ř.s.) povoláno k ochraně veřejných subjektivních práv, nikoliv k ochraně veřejného zájmu ani práva objektivního (viz § 2 s.ř.s.). Správní soudnictví nemůže ani mimo zákonem stanovená pravidla volně nabrazovat činnost správních orgánů. Opačný závěr by hrubě narušil dělbu moci jako základní princip demokratického právního státu“* (srov. bod 80 rozsudku rozšířeného senátu NSS, tj. ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39).
18. Dále rozšířený senát ve zmíněném svém rozsudku upozornil na to, že by *„správní soud měl dále zvážit, zda podáním zásahové žaloby v obdobných případech žalobce nezneužívá právo podat správní žalobu“* (bod 88 zmíněného rozsudku rozšířeného senátu NSS). Zároveň rozšířený senát NSS dospěl ve vztahu k takové zásahové žalobě k závěru, že *„závěr soudu v případném vyhovujícím rozsudku bude založena na skutkových okolnostech známých soudu*

v okamžiku jeho rozhodování. Úkolem soudu však není nahradit činnost příslušného správního orgánu a věc plně posoudit po skutkové stránce, zejména bude-li třeba ve věci provést rozsáhlejší dokazování. Smyslem vyhovujícího rozsudku je donutit správní orgán zahájit řízení s definovaným předmětem tam, kde jsou pro to rozumné předpoklady“ (bod 105 rozsudku rozšířeného senátu NSS).

19. Krajský soud se tak na základě výše uvedených skutečností nejprve zabýval otázkou splnění zákonných podmínek pro určení, zda se v daném případě jednalo o nezákonný zásah, pokud byly splněny podmínky pro určení, že se jednalo o nezákonný zásah, tak zda v takovém případě bylo třeba donutit příslušný stavební úřad zahájit řízení o odstranění stavby, pokud pro to existovaly rozumné předpoklady (bod 105 rozsudku rozšířeného senátu NSS).
20. Zcela stěžejní a základní podmínkou pro určení, zda se v daném případě jednalo o nezákonný zásah, byla otázka splnění první podmínky z výše uvedených pro poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, zahrnující to, že žalobci by museli být přímo zkráceni na svých právech.
21. Aby byli žalobci s žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu úspěšní, nestačí jeho pouhé tvrzení o tom, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem. Takové tvrzení pouze zakládá procesní legitimaci žalobce pro podání žaloby podle § 82 s.ř.s.
22. Základní a stěžejní podmínkou pro rozhodnutí soudu o určení, zda se jedná skutečně o nezákonný zásah, je, jak již soud výše uvedl, mimo jiné i to, že žalobce byl skutečně přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem.
23. V daném případě pro splnění této podmínky proto nepostačuje pouhé tvrzení žalobců o údajném rozporu provedení stavby s ověřenou stavební dokumentací, ale žalobci musí nejen tvrdit, ale i prokázat, že důsledky takového provedení stavby zasahují do jejich práv tak, že jsou na těchto právech kráceni. Nejprve by však žalobci museli prokázat to, že stavba byla skutečně provedena v rozporu s ověřenou stavební dokumentací.
24. Žalobci své tvrzení o údajném rozporu provedení stavby v rozporu se schválenou projektovou dokumentací podložili znaleckým posudkem znalce Ing. Ladislava Wicherka ze dne 14. 3. 2018, č. 5569-017/18, přičemž tento posudek si vyžádali žalobci, jak vyplývá z tohoto znaleckého posudku. Soud provedl důkaz tímto znaleckým posudkem při jednání soudu konaném dne 15. 5. 2019, přičemž závěry jeho hodnocení uvedl v pořadí prvním rozhodnutí zdejšího soudu, a to v rozsudku ze dne 22. 5. 2019, č. j. 52 A 91/2018-195 (body 22 a násl.), přičemž tyto závěry mimo jiné žalobci napadli i v kasační stížnosti podaném proti tomuto rozsudku. Těmito závěry krajského soudu se zabýval v řízení o této kasační stížnosti NSS v rozsudku ze dne 29. 7. 2021, č. j. 4 As 265/2019-64 (body 33 a 34), přičemž ve vztahu k těmto závěrům neshledal jinou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku (který byl zrušen z jiného důvodu, jak již soud výše uvedl). Krajský soud se i nyní musel touto otázkou zabývat, neboť otázka splnění podmínky krácení práv žalobců pro úspěšnost zásahové žaloby je stále aktuální.
25. Krajský soud dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro jiné hodnocení uvedeného znaleckého posudku, než jak jej zdejší soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 22. 5. 2019, č. j. 52 A 91/2018-195, a to tím spíše, že v tomto hodnocení obsaženém v uvedeném rozsudku

zdejšího soudu neshledal NSS vadu řízení, kterou žalobci v kasační stížnosti podanou proti němu namítali. Proto krajský soud uvádí následující skutečnosti:

26. Žalobci sice předložili již stavebnímu úřadu a následně i soudu v souvislosti s jimi podanými podněty na zahájení řízení o odstranění stavby zmíněný znalecký posudek Ing. Vladislava Wicherka, jimž provedl soud důkaz při výše zmíněném jednání soudu, konaném dne 15. 5. 2019, z tohoto posudku však nelze přímo vyvodit konkrétní důsledky údajného rozporu stavby se stavební dokumentací, které by měly za následek krácení práv žalobců. Z posudku vyplývá, že znalec vypracoval posudek bez jakéhokoli měření a na místě samém ani nebyl, což vyplývá i z tvrzení osoby zúčastněné na řízení, která ve svém vyjádření k žalobě ze dne 6. 5. 2019 uvedla, že tento znalec ani žalobci jej nepožádali o umožnění vstupu na jeho pozemek (toto tvrzení žalobci nepopřeli a neuvedli, že by znalec nějaké měření prováděl a zjišťoval údaje pro zpracování posudku na pozemku stavebníka, tj. osoby zúčastněné na řízení). Údajné krácení na svých právech spatřují žalobci v ničím nepodložené úvaze tohoto znalce, uvedené v závěru jeho posudku, tj. že je „*možno předpokládat změnu odtokových poměrů s možným dopadem na sousední nemovitosti*“ (srov. část C zmíněného posudku, čl. 32).
27. Ve zmíněném posudku je však obsažena ničím nepodložená, pouhá domněnka znalce o možnosti předpokladu změn odtokových poměrů s možným dopadem na sousední nemovitosti, aniž by tato domněnka byla konkretizována uvedením konkrétních údajů o takovém hypotetickém předpokladu (což ostatně v případě tohoto „znaleckého“ posudku, zpracovaném „od oka“ a „od stolu“ nelze ani logicky a legitimně očekávat). Například znalec ve svém posudku vychází při určení výškového umístění předmětné stavby z jakési jím blíže nespecifikované „*výškové kóty 0,00*“, aniž by určil, jak tuto „*kótu*“ stanovil a co konkrétně stanovuje, o jaké konkrétní určení výšky v případě této „*kóty 0,00*“ se jedná. Každé výškové měření je třeba provést ve vztahu k nějakému pevnému bodu, což musí vědět i laik, natož znalec. Navíc projektová dokumentace neobsahuje žádné absolutní výškové údaje umístění zmíněné stavby a pozemkových úprav, ostatně výkres a projektová dokumentace stanoví jen rozměry stavby, nikoliv nadmořskou výšku stavby. Jelikož se o žádný rozpor s projektovou dokumentací, který by vyplynul z tohoto posudku, se prima vista nejednalo, nemohlo tedy logicky ani dojít k naplnění nepodložené znalcovy úvahy, navíc spekulativní, o vlivu změn odtokových poměrů na pozemek žalobců. V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že v případě posuzování odtokových poměrů se jedná spíše o hydrotechnické posouzení, které spadá hlavně do působnosti znalce z oboru vodního hospodářství, jak vyplývá z následujícího závěru NSS v obdobné věci: „*Nedůvodná je i stěžovatelčina námitka, dle které ustanovený znalec postrádá příslušnou specializaci. RNDr. Alexander Skácel, CSc., je dle seznamu soudních znalců mimo jiné znalcem v oboru vodní hospodářství, odvětví čistota vod, specializace revitalizace říčních systémů. Ve shodě s krajským soudem je i Nejvyšší správní soud toho názoru, že nezbytným předpokladem výkonu funkce soudního znalce v uvedené specializaci je i jeho schopnost posoudit odtokové poměry zkoumané lokality. Ostatně nelze přehlédnout, že sama stěžovatelka ani neuvedla, jakou vhodnější specializací by měl ustanovený znalec disponovat*“ (srov. rozsudek NSS ze dne 12. 11. 2015, č. j. 10 As 124/2015-47, bod 14).
28. Ve vztahu k úvaze o případném vlivu změn odtokových poměrů na pozemek žalobců soud považuje takovou pouhou domněnku za zcela neurčitou, nekvalifikovanou a spekulativní a posudek se jeví krajskému soudu v této části týkající se tohoto závěru, obsaženého v jedné

věť, za nepřezkoumatelný, bez vypovídací hodnoty, soud považuje tento posudek, v nadsázce řečeno, za bezvýznamný „cár papíru“, jehož obsah mohl být zřejmě určen jen subjektivním, bezdůvodným zájmem žalobců na odstranění zmíněné stavby. Proto ani nepovažoval za nutné provádět další dokazování, zejména výsledkem znalce či nařízením dalšího znaleckého posudku.

29. Ze správního spisu nevyplývá žalobci tvrzený závěr o provedení stavby v rozporu s projektovou dokumentací, ale i kdyby byl terén zvýšen navážkou o jimi tvrzených 45 cm v rozporu s projektovou dokumentací, tak se jedná o nepodstatnou odchylku, přičemž tu připouští i stavební zákon v případě, kdy bylo na stavbu vydáno stavební povolení (§ 121 stavebního zákona). Navíc žalobci neprokázali a ani netvrdili, jak konkrétně by se taková odchylka projevila ve vztahu ke krácení jejich práv. K tomu je třeba opětovně připomenout zmíněnou dispoziční zásadu ve správním soudnictví, která platí i v tomto soudním řízení, když tedy je to žalobce, který nese případné riziko nejen nesprávně formulované žaloby, ale i riziko neunesení břemene tvrzení a břemene důkazního, přičemž soud není oprávněn a ani povinen za žalobce vyhledávat a zjišťovat ex officio splnění zmíněné podmínky pro podání zásahové žaloby.
30. Žalobci sice přiložili k žalobě fotodokumentaci své stavby, avšak nijak z ní nevyplývá příčina podmáčení, žalobci tedy touto fotodokumentací bez dalšího nemohou prokázat, tj. že příčina podmáčení domu byla způsobena změnou odtokových poměrů v souvislosti s provedením stavby osobou zúčastněnou na řízení.
31. Z důkazu provedeného soudem při jeho jednání dne 6. 12. 2023 vyplývá, že realizací stavby nedošlo ke zhoršení odtokových poměrů v lokalitě proti původnímu stavu, přičemž naopak dochází ke snížení zátěže okolí, tedy ke snížení povrchu odtoku z posuzované plochy o 53,9%. Tento závěr vyplývá z Hydrotechnického posouzení ovlivnění odtoků z ploch rodinného domu X zpracované společností Agroprojekce Litomyšl s.r.o., zastoupené Ing. Jaroslavem Jakoubkem (tento závěr je uveden v části Závěr tohoto posudku – čl. 166 soudního spisu). Žalobci tento odborný závěr nezpochybnili žádnou relevantní námitkou s přiložením důkazů, kterým by tento závěr vyvrátili, proto soud na základě tohoto důkazu nedospěl k názoru, že by tato stavba měla vůbec nějaký vliv na zhoršení odtokových poměrů a způsobila by podmáčení stavby ve vlastnictví žalobců.
32. Žalobci tedy neprokázali, že by i v případě, že by stavba byla provedena v rozporu s projektovou dokumentací, tak že by byli kráceni na svých právech v souvislosti s jejich tvrzením o zhoršení odtokových poměrů v souvislosti s provedením stavby. Proto lze přisvědčit i tvrzení osoby zúčastněné na řízení obsažené v jejím vyjádření ze dne 12. 5. 2022 (čl. 331 soudního spisu) o tom, že *„k fotografické dokumentaci, kterou předložili žalobci je nutno uvést, že z ní nijak nevyplývá příčina podmáčení. Stejně tak se může jednat o nefunkční či neexistující izolaci u domu žalobkyně a kdy tato stavba je téměř sto let stará a nebyla nijak rekonstruována. Hydroizolace zde nejspíš zcela chybí a s ohledem na výskyt spodní vody je podmáčení nasnadě. Zatímco žalobci tvrdí, to zjevně nepravdivě, tvrzené skutečnosti o tom, jak stavba mění negativně odtokové poměry v místě, žádným způsobem toto tvrzení neprokazují a neunáší tak důkazní břemeno.“*
33. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že zmíněným znaleckým posudkem Ing. Wicherka žalobci své tvrzení o zhoršení odtokových poměrů v důsledku provedení stavby neprokázali, když se jedná pouze o hypotetickou, ničím nepodloženou úvahu, vyplývající

z nepřezkoumatelného znaleckého posudku, jak již soud výše uvedl. Naopak soud přihlédl k závěru obsaženým ve výše zmíněném Hydrotechnickém posouzení ovlivnění odtokových ploch z rodinného domu X, přičemž závěry uvedené v tomto provedeném důkazu žalobci nevyvrátili žádnou relevantní námitkou či předložením například znaleckého posudku, který by tyto závěry vyvrátil.

34. Krajský soud provedl při jednání soudu dne 6. 12. 2023 ještě další důkaz, a to znaleckým posudkem č. 5656/16/2019 znalce Josefa Jůna ze dne 4. 3. 2019. Nejprve soud uvádí, že tímto posudkem při jednání soudu dne 22. 5. 2019 důkaz neprováděl, když žalobci namítli, že tento posudek nemá veškeré náležitosti, když v něm chybí prohlášení znalce dle § 127a zákona č. 99/1963 Sb. Tento nedostatek posudku byl odstraněn jeho doplněním o dodatek obsahující toto prohlášení znalce ze dne 14. 9. 2023 (čl. 337 spisu soudu). Ze závěrů tohoto posudku vyplývá, že výškové osazení rodinného domu do terénu je v souladu s předloženou dokumentací pro ohlášení stavby, tedy tento posudek vyvrací tvrzení žalobců o tom, že provedení stavby nebylo v souladu s projektovou dokumentací, přičemž podle jejich tvrzení, vycházející z výše zmíněného posudku znalce Ing. Wicherka byla stavba výškově osazena do terénu v rozporu s doloženou částí projektové dokumentace o přibližně 45 až 50 cm. Tímto posudkem znalce Josefa Jůna však bylo prokázáno, že stavba nebyla provedena v rozporu s projektovou dokumentací, a nejsou tak dány podmínky pro zahájení řízení o nařízení odstranění této stavby podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona.
35. Žalobci ještě doplnili žalobu podáním ze dne 15. 12. 2021 (čl. 255 soudního spisu), ve které vedle svého tvrzení o nezákonném zásahu, obsaženém v původní žalobě, které se týkalo jejich tvrzení o rozporu stavby s projektovou dokumentací z důvodu navýšení stavby v souvislosti s provedením terénních úprav a jejich tvrzení o zhoršení odtokových poměrů, tak dále ještě namítli, že v rozporu s projektovou dokumentací bylo zvětšeno půdorysné ohrazení stavby po jejím dokončení v souvislosti se zhotovením betonového schodiště na severní straně domu, které není ve stavební dokumentaci zakresleno, když je zde uvedena pouze zámková dlažba, která tvoří tři schody, a že toto betonové schodiště nebylo v závěrečné kontrolní prohlídce posuzováno, a byla tak dodatečně realizována přístavba vchodu do domu, čímž se stavba nepochybně půdorysně rozšiřuje. Tedy že se jedná podle § 2 odst. 5 písm. b) stavebního zákona o přístavbu, tedy takovou změnu stavby, kterou se stavba půdorysně rozšiřuje a která je vzájemně provozně propojena s dosavadní stavbou. Tato „přístavba“ měla být projednána v územním řízení, přičemž žalobci namítli dodržení minimálních odstupových vzdáleností, narušení kvality prostředí, a již prokázanou změnu odtokových poměrů, dále doplnili své tvrzení v žalobě o zhoršení odtokových poměrů, že navýšení stavby o 50 cm představuje zvýšení imisí představujících ve stínění či pohledových imisí, v důsledku nichž budou žalobci nuceni dorovnat terén na svých pozemcích.
36. Jak vyplývá z tohoto doplnění žaloby ze dne 15. 12. 2021 a z vyjádření osoby zúčastněné na řízení ze dne 12. 5. 2022 a z vyjádření žalovaného ze dne 1. 2. 2022 (čl. 255, 289 a 331 soudního spisu), mezi účastníky řízení a osobou zúčastněnou na řízení není sporu o tom, že v projektové dokumentaci bylo navrženo schodiště o třech schodech, jehož vrchol neměl být v úrovni čisté podlahy stavby, ve skutečnosti však schodiště bylo provedeno tak, že obsahuje pět schodů a vede až k úrovni čisté podlahy stavby. Na rozdíl od názoru žalobců se soud ztotožnil se závěrem osoby zúčastněné na řízení o tom, že venkovní

schodiště nelze považovat za přístavbu, či za půdorysné rozšíření stavby, když venkovní schodiště je považováno za venkovní schody předložené dle ČSN 734130 – schodiště a šikmé rampy – základní požadavky). Podle názoru soudu se tak jedná v daném případě o nepodstatnou odchylku provedené stavby od projektové dokumentace, kterou připouští stavební zákon v případě, kdy by na stavbu bylo vydáno stavební povolení (§121 stavebního zákona). Navíc, i kdyby tomu tak nebylo, žalobci neprokázali, že by realizovaným provedením schodiště v rozporu s projektem (na místo tří schodů bylo provedeno pět schodů), byli kráceni na svých právech takovým způsobem, že by v daném případě toto krácení na právech způsobilo rozumné předpoklady pro zahájení odstranění stavby, ve smyslu výše zmíněného závěru rozšířeného senátu NSS v jeho výše zmíněném rozsudku. Žalobci pouze obecně tvrdili, že byly narušeny odstupové vzdálenosti, že byla narušena kvalita prostředí a byly změněny odtokové poměry, a dále že zvýšené navýšení stavby o 50 cm (údajné) představuje zvýšení imisí, aniž své takto koncipované obecné tvrzení doložili relevantním důkazem či podrobnějším zdůvodněním (mimo zmíněných odtokových poměrů, které byly hodnoceny v jimi předloženém nepřezkoumatelném posudku Ing. Wicherka). Toto jejich tvrzení považuje soud za účelové, ostatně takový závěr vyplývá i ze způsobu, jakým svá tvrzení o krácení na právech doložili (tj. předložením v podstatě nepřezkoumatelného znaleckého posudku). Krajský soud nedospěl k závěru, že by v daném případě existence nepodstatných odchylek skutečného provedení stavby od projektové dokumentace (v případě uvedeného schodiště) svědčila o existenci rozumných předpokladů k zahájení řízení o odstranění nařízení uvedené stavby.

37. Z výše uvedených skutečností tak vyplývá, že stavební úřad nebyl povinen vyhovět podnětu žalobců na zahájení řízení o nařízení odstranění této stavby, protože stavba nebyla provedena v rozporu s projektovou dokumentací, a i kdyby tato podmínka byla, tak nebylo prokázáno, že by byla splněna výše zmíněná základní podmínka úspěšnosti dané zásahové žaloby, tj. skutečné krácení práv žalobců. Tím spíše krajský soud nemohl dospět k závěru, že by v dané věci existovaly „rozumné předpoklady“ pro to, aby soud „*donutil stavební úřad zahájit řízení o nařízení odstranění stavby*“ ve smyslu závěru uvedeném v rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39 (bod 105), citovaném výše v odůvodnění tohoto rozsudku.
38. Protože žaloba nebyla důvodná, musel ji krajský soud zamítnout (§ 87 odst. 3 s.ř.s.).
39. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., když neúspěšní žalobci neměli právo na náhradu nákladů řízení a naopak úspěšnému žalovanému vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, jelikož se v dané věci jednalo o řešení čistě právních otázek, navíc se jednalo o právní problematiku velmi specializovanou a obtížnou (srov. nález Ústavního soudu ze dne 2. 1. 2019, sp. zn. IV. ÚS 1447/18). Právo na zastoupení advokátem má každý účastník soudního řízení, tedy i právnická osoba, bez ohledu na to, zda zaměstnává i osoby s právnickým vzděláním. Má-li právo na náhradu nákladů řízení spojených se svým zastupováním advokátem též účastník, který je sám advokátem (srov. nález Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. III. ÚS 2939/14), tím spíše nelze toto právo upřít obci jako veřejnoprávní korporaci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2018, č. 21 Cdo 1099/2018). Tím spíše vzniklo žalovanému toto právo, když je soudu z jeho úřední činnosti známo, že ten právní oddělení či právníka nemá a jeho funkci v dané věci se složitou problematikou nemohl zastat pracovník či vedoucí stavebního úřadu. Jedná se tedy o náklady řízení vynaložené v souvislosti se

zastoupením advokátem Mgr. Tomášem Novotným dle jeho vyúčtování nákladů ze dne 11. 12. 2023, se kterým se soud ztotožnil, jenž zahrnují odměnu a paušální náhradu za 9 úkonů právní služby, tj. příprava a převzetí zastoupení, podání vyjádření specifikovaných v uvedeném vyúčtování, tj. ze dne 30. 11. 2018, 18. 4. 2019, 29. 7. 2023, 1. 2. 2022 a 11. 5. 2022, účast na jednání soudu dne 15. 5. 2019 a dne 6. 12. 2023, dále náhrada cestovného osobním automobilem zn. SUBARU za cestu zástupce k soudnímu jednání konaném dne 15. 5. 2019 z Havlíčkova Brodu do Pardubic a zpět ve výši 893 Kč, dále náhradu cestovného osobním automobilem zn. SUBARU za cestu zástupce k soudnímu jednání konaném dne 6. 12. 2023 z Havlíčkova Brodu do Pardubic a zpět ve výši 1.124 Kč, dále náhradu za promeškaný čas ve výši 800 Kč, přičemž s připočtením DPH ve výši 6.954 Kč činí výše nákladů řízení 40.071 Kč (§ 3, 7, 9, 11, 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb. v platném znění). Každému z žalobců byla uložena povinnosti zaplatit žalovanému k rukám jeho právního zástupce polovinu těchto nákladů, tj. ve výši 20.035,50 Kč.

Poučení:

Toto usnesení nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení usnesení). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 13. prosince 2023

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu